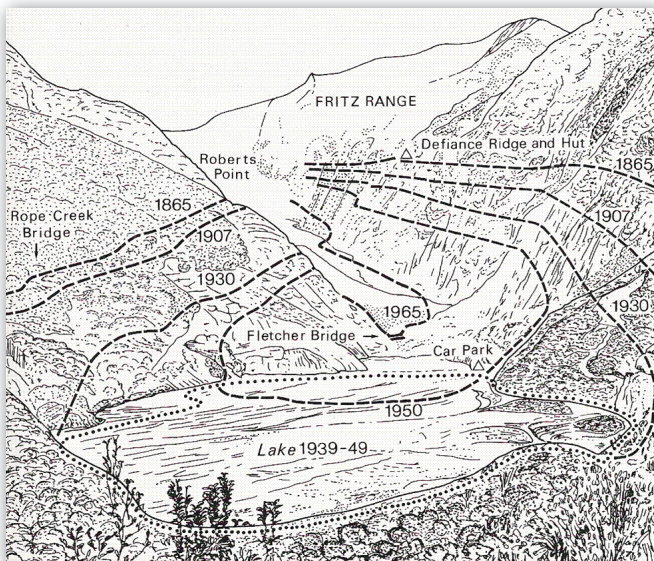

Isbreer forteller klimahistorie

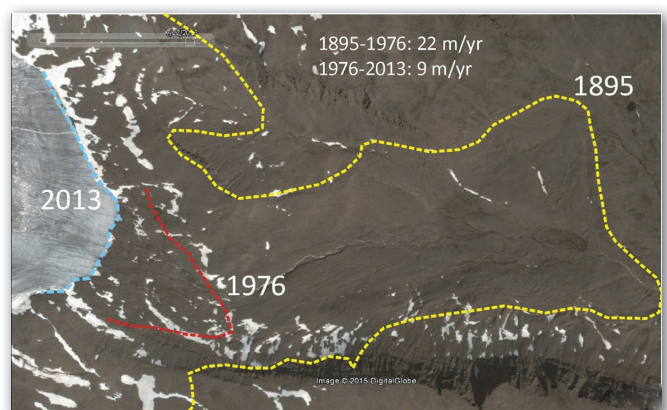
Jan-Erik Solheim*

Isbreer på både den nordlige og sørlige halvkule hadde sin største utbredelse omkring 1860. Den lille istid som startet omkring 1350 er derfor et globalt fenomen. Under en isbre på Svalbard er funnet 1 100 år gamle planterester på bakken under en isbre. Det viser at breen dengang var en del mindre enn i dag.

Den 30.1.2016 hadde Klimarealistene et seminar for medlemmer og andre interesserte. Professor Ole Humlum holdt foredrag om Isbreer på Grønland, Svalbard og New Zealand. På New Zealand undersøkte han Franz Josef breen, som hadde sin største utstrekning i 1860. Dette stemmer med observasjoner på Grønland og på Svalbard som også hadde størst utstrekning omkring 1860. Bildet over til venstre viser hvordan moreneavsetninger har gjort det mulig å tidfeste tilbaketrekingen. Kurvene viser hvor breen lå i 1865, 1907, 1930, 1950 og 1965. Bildet over til høyre viser hvordan det så ut fra samme utsiktspunkt i desember 2015.

Bildet til høyre viser tilbaketrekingen av Lyngmarksbreen på Discoøya ved vestkysten av Grønland fra 1895 til nå. Beregninger viser at den trakk seg tilbake 22 m/år i perioden 1895–1976, mens den etter 1976 har trukket seg tilbake kun 9 m/år. Det kan tyde på en svakere oppvarming i nyere tid enn rett etter slutten av Den lille istid.

Professor Humlum har også med sine studenter gått inn i en grotte under Longyearbreen på Svalbard (bildet til venstre). Til sin store overraskelse fant de spor av vegetasjon som de fikk datert til å være $1\,100 \pm 40$ år gammel. Dette kan ikke tolkes på annen måte enn at Longyearbreen dengang var 2 km kortere enn nå. Ikke så rart at vikingene fant det levelig både på Island og Grønland.

Humlums foredrag på klimaseminalet kan ses her:
<https://youtu.be/j0JOFiujx98>